

OBSAH

Předmluva (Josef Škvorecký)	7
1. KRAJINA A OSÍDLENÍ PŘED ZALOŽENÍM MĚSTA	13
(Jan Tůma)	
Poloha a přírodní podmínky	13
<i>Řeka Metuje – Geologická stavba náchodského údolí – Podnebí</i>	
Území Náchoda v pravěku	15
<i>První obyvatelé – Náchodské údolí po nástupu zemědělské civilizace –</i>	
<i>Pravěká dálková stezka</i>	
Zemská brána – předchůdce Náchoda, osada na Starém Městě	19
<i>Dobenínský sněm 1068 – Osada na Starém Městě</i>	
2. VZNIK A ROZVOJ MĚSTA (1254–1412)	24
(Jan Čížek, Jiří Slavík, Jan Tůma)	
Počátky města (1254–1316) (Jan Čížek, Jiří Slavík, Jan Tůma)	24
<i>Kolonizace povodí Metuje a úloha Hrona z Náchoda – Založení hradu –</i>	
<i>Lokace města – Hronovi nástupci</i>	
Náchod jako pohraniční opěrný bod (1316–1412) (Jan Čížek, Jiří Slavík)	31
<i>Jan Lucemburský a jeho slezská politika – Páni z Dubé a budování jejich</i>	
<i>rodové državy – Opevnění města a hradu – Městská pečeť – Dokončení</i>	
<i>konsolidace města, Jetřich z Janovic – Manské vztahy – Počátky šosovnických</i>	
<i>vesnic – Stavba nového kostela a budov ve městě</i>	
3. NÁCHOD ZA HUSITSTVÍ	
A NÁSLEDNÉ USTÁLENÍ POMĚRŮ (1412–1497)	43
(Jan Čížek, Ladislav Hladký, Jiří Slavík)	
Město na husitské straně (1412–1437) (Ladislav Hladký)	43
<i>Náchod v držení kališnické šlechty do roku 1427 – Vojenský význam</i>	
<i>Náchoda – Náchod v moci uchvatitelů nebo sirotčího svazu? – Hejtman</i>	
<i>Jan Baštíň z Porostlě prodává lázeň</i>	
Za Jana Koldy ze Žampachu (1437–1456) (Ladislav Hladký)	50
<i>Osudy Jana Koldy do obsazení Náchoda – Do ztráty postavení v zemi –</i>	
<i>Koldova zásluha o město – Výrobní a sociální struktura města na základě</i>	
<i>nejstarší knihy – Poslední Koldovy roky</i>	
Ustálení poměrů (1456–1497) (Jan Čížek, Jiří Slavík)	56
<i>Správa města, řemesla – Manský systém – Umělecká a stavební činnost</i>	

4. OBDOBÍ ROZKVĚTU MĚSTA (1497–1621) 63
(Jan Čížek, Ladislav Hladký, Jiří Slavík)
- Náchod v držení předních českých rodů (1497–1544) (Jan Čížek, Jiří Slavík) 63
Městská správa, hrdelní právo – Počátky cechů – Nejstarší vyobrazení Náchoda, přestavba hradu
- Rozkvět za Smiřických (1544–1621) (Ladislav Hladký, Jiří Slavík) 70
Původ rodu; první dvě generace v Náchodě – Náchod jako řemeslnicko–zemědělské město – Ekonomické a právní postavení města – Koupě slánského statku v Hrabství kladském – Vesnice podléhající městu – Stavební činnost ve městě i na zámku – Minoritní skupiny obyvatel – Literátské bratrstvo – Smiřičtí a jejich cesty za vzděláním – Ekonomické výsady udělené městu Albrechtem Václavem Smiřickým – Náboženské poměry a předpisy – Stavovský politik Albrecht Jan Smiřický – Konec vlády Smiřických
5. TRICETILETÁ VÁLKA A JEJÍ NÁSLEDKY (1621–1789) 87
(Lydia Baštecká, Jaroslav Čáp, Jan Čížek, Jiří Slavík)
- Od Bílé hory do velkého požáru (1621–1663) (Lydia Baštecká, Jiří Slavík) 87
Konfiskace majetku Smiřických – Nová vrchnost, Trčkové – Město v nepokojných dobách – Rekatolizace a selské povstání 1628 – Město za Adama Erdmana Trčky z Lípy – Císařův dar – Švédové před Náchodem a závěr války – Ekonomické a sociální důsledky války – Pod italskou a katolickou vrchností – Velký požár města
- Obnova města (1663–1740) (Jaroslav Čáp, Jan Čížek, Jiří Slavík) 102
Škody po požáru a stavební činnost – Turecké nebezpečí – Správní poměry – Hospodářské poměry – Církevní poměry – První historik Náchodska
- Ve víru válek a reform (1740–1789) (Jaroslav Čáp, Jiří Slavík) 116
Válečná situace a místní poměry – Správní změny – Hospodářské poměry – Židovská ulice – Domy – Obyvatelstvo – Stavební činnost – Církev a škola – Lidová tvořivost
6. NÁCHOD V DOBĚ PŘEDBŘEZNOVÉ A ROK 1848 (1790–1850) 132
(Lydia Baštecká, Jaroslav Čáp, Jiří Slavík)
- Období regulovaného magistrátu (1790–1850) (Jaroslav Čáp, Jiří Slavík) 132
Regulovaný magistrát – Stavební a podnikatelská činnost – Sociální poměry
- Mezi reformami a konstitucí (1790–1849) (Lydia Baštecká) 141
Osvícenci z Náchoda – Reformní a osvěcenská snahy Petra Kuronského – Hudba na zámku v Náchodě koncem 18. století – Dědička titulu a panství – Hudební grémium – Náchodská škola a učitel Karel Kejklíček – Čtenářská společnost a Josef Myslímr Ludvík – Přádelní školy a děkan Josef Regner
- Náchod v roce 1848 (Lydia Baštecká) 153
Oslavy konstituce a bezprostřední ohlasy – Rozvoj českého národního života – Národní garda – Volby a sněmování – Náchod na sklonku roku 1848

7. PROMĚNA PODHORSKÉHO MĚSTA	
V PRŮMYSLOVÉ CENTRUM (1850–1918)	159
(Lydia Baštecká, Jaroslav Čáp, Jan Čížek, Ladislav Hladký)	
Samospráva a státní úřady (1850–1914) (Jaroslav Čáp)	159
<i>Samospráva – Okresní soud – Okresní zastupitelstvo – Okresní hejtmánství</i>	
Válka 1866 (Jan Čížek)	168
<i>Bitva u Náchoda – Pruská okupace města – Vojenské hroby a pomníky</i>	
Průmyslový rozvoj (1850–1914) (Ladislav Hladký)	176
<i>Předpoklady vzniku textilního průmyslu – Přádělna lnu v Babí; nákladnický systém – První etapa výstavby bavlnářských továren (1880–1892) – Druhá etapa do dovršení průmyslové revoluce (1892–1910) – Ostatní průmysl – Místní finanční ústavy – Důsledky průmyslové revoluce</i>	
Občanská společnost (1850–1914) (Jaroslav Čáp, Ladislav Hladký)	185
<i>Místní společnost a politika – Dělnické hnutí – Protižidovská nálada – Kulturní a spolková činnost – Zdravotnictví a sociální situace – Městské podniky – Dopravní obslužnost – Stavební poměry</i>	
První světová válka (1914–1918) (Lydia Baštecká)	204
<i>Rok 1914 a začátek války – Válečná léta 1915–1916 – Zlomový rok 1917 – Konec války a vznik samostatného Československa v roce 1918</i>	
8. ŽIVOT MĚSTA V SAMOSTATNÉ REPUBLICE	
A V OBDOBÍ PROTEKTORÁTU (1918–1945)	211
(Lydia Baštecká, Jan Čížek, Václav Sádlo, Jiří Slavík)	
Za první republiky (1918–1938) (Lydia Baštecká, Jiří Slavík)	211
<i>První měsíce v nové republice – Politický vývoj – Městská samospráva – Průmyslový a hospodářský vývoj – Architektura a stavebnictví – Složení obyvatelstva a sociální péče – Kulturní a společenský život – Tělovýchova a sport – Výstava 38 Náchod</i>	
Přípravy na obranu Československa a druhá republika (1935–1939) (Jan Čížek) ...	225
Náchod za Protektorátu Čechy a Morava (1939–1945) (Václav Sádlo)	231
<i>Příchod německých jednotek do Náchoda – V počátcích protektorátu – Válečné hospodářství a první projevy nesouhlasu – Počátky domácího a zahraničního odboje – Po přepadení Sovětského svazu Německem – V období od prvního do druhého stanného práva – Vrcholící útlak a protižidovské perzekuce – Odboj v roce 1943 – Nacisté a jejich přísluhovači – Před koncem války – Běloveská tragédie</i>	
9. OD OSVOBOZENÍ DO PÁDU TOTALITY (1945–1989)	
(Lydia Baštecká, Jaroslav Čáp, Jan Čížek, Ladislav Hladký, Václav Sádlo, Jiří Slavík)	
Poválečná demokracie (1945–1947) (Jaroslav Čáp, Ladislav Hladký)	244
<i>Převzetí moci, národní výbory – Poválečná obnova – Politická situace – Kladská otázka a ztráta Slaného – Společenská situace – Kulturní a sociální poměry – Technický rozvoj</i>	

Od února 1948 do listopadu 1989 (Lydia Baštecká, Jaroslav Čáp, Jan Čížek, Ladislav Hladký, Václav Sádlo, Jiří Slavík)	254
Únor 1948 – Politické a společenské poměry – Správní vývoj – Hospodářské poměry – Kultura – Školství – Zdravotnictví – Tělovýchova a sport – Asanace a výstavba města – Rok 1968 – Období normalizace – Listopad 1989 – Epilog	
Komentovaný přehled pramenů a literatury podle kapitol	270
Literatura	278
Použité dokumentační zdroje	292
O autorech	294
Jmenný rejstřík	297
Místní rejstřík	308
Věcný rejstřík	313

